

16 Οκτωβρίου 2012
Αριθμ. Πρωτ.: ***/***/2012

Πληροφορίες: κα Νίκη Μπαφέ (τηλ.:2131306***)
κα Άννα Ρούτση (τηλ.: 2131306***)

Εξαιρετικά επείγον

Γραφείο Υπουργού Εσωτερικών
κ. Ευρ. Στυλιανίδη
Σταδίου 27, ΤΚ 101 83, Αθήνα

Γραφείο Υφυπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού
κ. Θ. Παπαθεοδώρου
Αν. Παπανδρέου 37, ΤΚ 151 80, Μαρούσι

Γραφείο Υπουργού Οικονομικών, κ. Ι. Στουρνάρα
Νίκης 5-7, ΤΚ 101 80, Αθήνα

Θέμα: Μεταφορά μαθητών σε σχολεία της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης

Αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ήδη από την προηγούμενη σχολική χρονιά, εξετάζει αναφορές για θέματα που αφορούν την μεταφορά των μαθητών στα σχολεία. Στο πλαίσιο της διερεύνησης των αναφορών αυτών είχε αποστείλει τη συνημμένη επιστολή στα Υπουργεία Παιδείας και Εσωτερικών σχετικά με θέματα που αφορούσαν κυρίως την υλοποίηση των δρομολογίων και την ασφάλεια των μαθητών. Το Υπουργείο Παιδείας, σύμφωνα με την έγγραφη απάντηση που δόθηκε στην Αρχή για τα θέματα αυτά, αναφέρει ότι δεν έχει καμία αρμοδιότητα τόσο για την μεταφορά των μαθητών καθεαυτή όσο και για τον έλεγχο της ασφαλούς μετακίνησής τους. Εντούτοις από τα προβλήματα που προέκυψαν με την έναρξη της σχολικής χρονιάς, γίνεται φανερό ότι οι δυσκολίες και ακόμα περισσότερο η έλλειψη μέσων μεταφοράς των μαθητών στα σχολεία, για πολλούς εξ αυτών, σημαίνει καθυστέρηση ή ακόμα και αδυναμία προσέλευσης με αρνητικές συνέπειες για την εκπαίδευσή τους. Λαμβάνοντας υπόψη ότι η διασφάλιση της εκπαίδευσης είναι η κατεξοχήν αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας και εφόσον πλήττεται ο θεσμός της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, θεωρούμε ότι θα πρέπει να μεριμνήσει για την απρόσκοπτη προσέλευση όλων των παιδιών στο σχολείο.

Με την έναρξη της νέας σχολικής χρονιάς, η Αρχή έχει δεχθεί καταγγελίες και αναφορές από γονείς, φορείς αλλά και ανηλίκους που ζητούν την διαμεσολάβησή της για την επίλυση του προβλήματος που έχει ανακύψει στις μεταφορές των μαθητών όλης της χώρας. Τα αιτήματα αυτά προέρχονται:

- από γονείς μαθητών με αναπηρίες οι οποίοι αδυνατούν να προσέλθουν στο σχολείο,
- από μαθητές που για να προσέλθουν στο σχολείο καλούνται να πληρώσουν εισιτήριο το οποίο υπερβαίνει την οικονομική δυνατότητα αρκετών πλέον οικογενειών, με συνέπεια να απειλείται ακόμα και η συνέχιση της φοίτησης των παιδιών αυτών.

- από γονείς μαθητών στην επαρχία οι οποίοι, κατόπιν και των πρόσφατων συγχωνεύσεων των σχολείων, καλούνται να μετακινήσουν οι ίδιοι τα παιδιά τους, σε κάποιες περιπτώσεις για σχετικά μεγάλες αποστάσεις, χωρίς να εξασφαλίζεται η οικονομική και πραγματική δυνατότητά τους να αναλάβουν την μετακίνηση αυτή
- από υπερτοπικά σχολεία όπως είναι τα μουσικά και καλλιτεχνικά σχολεία στα οποία φοιτούν παιδιά τόσο του οικείου δήμου όσο και παιδιά από μακρινούς δήμους, τα οποία, λόγω αδυναμίας έγκαιρης προσέλευσης και χρήσης πολλαπλών μέσων μεταφοράς, χάνουν ώρες μαθημάτων.

Ο Συνήγορος του Πολίτη αντιλαμβάνεται ότι το πρόβλημα της μεταφοράς των μαθητών είναι σύνθετο και, στην περίοδο οικονομικής κρίσης, γίνεται ακόμα πιο πολύπλοκο. Παρόλα αυτά, κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε τα παρακάτω:

α) Όσον αφορά κυρίως τα σχολεία της επαρχίας, πρόσφατα το Υπουργείο Παιδείας πρόκρινε την συγχώνευση σχολείων με στόχο την πληρέστερη εκπαίδευση των παιδιών, κυρίως των δημοτικών σχολείων, αλλά και την εξοικονόμηση πόρων. Θα έπρεπε όμως να έχει προηγηθεί μια οριστική ρύθμιση του ζητήματος της μεταφοράς των μαθητών με γνώμονα τη διαφύλαξη του δικαιώματος πρόσβασης όλων των παιδιών στην εκπαίδευση και την υποχρέωση της πολιτείας και των γονέων να κάνουν τις απαραίτητες ενέργειες ώστε αυτή να εφαρμόζεται εμπράκτως. Αυτό σημαίνει ότι θα έπρεπε να έχει εξασφαλιστεί δωρεάν μεταφορά, σε βάθος χρόνου, με ταυτόχρονη κατοχύρωση της ασφάλειας των μετακινούμενων μαθητών και της επιτήρησης των φορέων που την υλοποιούν.

β) Όσον αφορά τα παιδιά που υποχρεωτικά φοιτούν σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, κατ' εφαρμογή του Νόμου 3699/2008, «*Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση ατόμων με αναπηρία ή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες*» η μετακίνησή τους θα πρέπει επίσης να γίνεται δωρεάν με μεταφορικά μέσα που πληρούν τις προδιαγραφές ασφαλείας. Επί του παρόντος πολλοί εξ αυτών, λόγω των προβλημάτων κινητικότητας, συμπεριφοράς ή άλλων, έχουν αποκλειστεί στα σπίτια τους, πράγμα το οποίο όχι μόνο τους στερεί τη φοίτηση στο σχολείο, αλλά και μεταφράζεται σε σημαντική παλινδρόμηση ως προς τα αποτελέσματα της μέχρι σήμερα εκπαίδευσής τους. Προφανώς και για την ιδιαίτερα ευάλωτη αυτή κατηγορία μαθητών, ακόμα και στις περιπτώσεις που οι γονείς αναλαμβάνουν τη μεταφορά τους στο σχολείο, αυτή η συνθήκη είναι εξαιρετικά επιβαρυντική για τους ίδιους τόσο οικονομικά όσο και ως προς τον απαιτούμενο χρόνο, καθώς οι αποστάσεις σε μερικές περιπτώσεις είναι πολύ μεγάλες.

γ) Εξαιτίας της οικονομικής επιβάρυνσης που προκύπτει για τη μεταφορά των παιδιών στο σχολείο, πολλοί μαθητές κινδυνεύουν να διακόψουν τη φοίτησή τους. Οι γονείς συχνά, πλέον, αδυνατούν να καλύψουν τα έξοδα μετακίνησης, με αποτέλεσμα ένας αριθμός μαθητών να κινδυνεύουν να μείνουν εκτός σχολείου ή να χάνουν μαθήματα εφόσον οι συμμαθητές τους που ζουν κοντά στο σχολείο έχουν πρόσβαση σε αυτό και άρα τα μαθήματα γίνονται κανονικά. Αυτό όμως θα σήμαινε ότι οι πιο ευάλωτοι οικονομικά μαθητές θα μείνουν εκτός εκπαιδευτικής διαδικασίας παρά την υποχρεωτικότητα της εκπαίδευσης και κυρίως τα θετικά αποτελέσματα της κοινωνικοποίησης στο σχολείο για τα παιδιά αυτά. Επιπλέον, η μεταφορά με ΙΧ, όπως είχε ενημερωθεί η Αρχή από την αρμόδια υπηρεσία, αποθαρρύνεται από το Υπουργείο Εσωτερικών (προβλέπεται μια ελάχιστη αποζημίωση που αποδίδεται με μεγάλες καθυστερήσεις και γραφειοκρατικές εμπλοκές). Εκτός αυτού όμως, η προσφυγή στη λύση της μεταφοράς από τους γονείς δε θα λάμβανε υπόψη τη δυσκολία τους να ανταποκριθούν στις επαγγελματικές τους υποχρεώσεις.

δ) Όσον αφορά τη λειτουργία των Μουσικών και των Καλλιτεχνικών σχολείων σε όλη την Ελλάδα, η διασφάλιση της μεταφοράς των μαθητών είναι απαραίτητη για τη συνέχιση της ύπαρξής τους. Τα σχολεία αυτά αποτελούν τη μοναδική ευκαιρία μαθητών με ταλέντο και έφεση στη μουσική ή στα καλλιτεχνικά να έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν τις ικανότητές

τους στα πλαίσια της δημόσιας δωρεάν παιδείας, ενώ παράλληλα αποτελούν έναν σημαντικό πυλώνα διαφύλαξης αλλά και διάδοσης της ελληνικής μουσικής θεωρίας και πράξης (διδασκαλία βυζαντινής μουσικής και παραδοσιακών οργάνων). Επισημαίνεται ότι οι μαθητές αυτοί είναι ήδη επιβαρυνμένοι με την αγορά βιβλίων, μουσικών οργάνων, κλπ, ποσά διόλου ευκαταφρόνητα στις παρούσες οικονομικές συνθήκες.

Σημειώνεται επίσης ότι, όσον αφορά τις μεγάλες πόλεις όπως η Αθήνα, η μετάβαση των μαθητών στο σχολείο μέσω αστικών συγκοινωνιών είναι εξαιρετικά χρονοβόρα λόγω του συνδυασμού των μέσων μαζικής μεταφοράς που θα πρέπει ο μαθητής να χρησιμοποιήσει τις περισσότερες φορές, με αποτέλεσμα ακόμα και όταν η πραγματική απόσταση σε χιλιόμετρα είναι μικρή, εντούτοις ο χρόνος μετακίνησης με ΜΜΜ να είναι εξαιρετικά μεγάλος.

Συμπερασματικά:

Τα προβλήματα με τη μεταφορά των μαθητών δεν είναι καινούρια, είναι χρόνια και επαναλαμβανόμενα. Σε αυτή την κρίσιμη χρονική στιγμή, με χιλιάδες μαθητές να αδυνατούν ή να δυσκολεύονται να προσέλθουν στο σχολείο, ο Συνήγορος του Πολίτη σας καλεί να μεριμνήσετε τόσο για την επίλυση του άμεσου προβλήματος της μεταφοράς των μαθητών κατά τον πλέον πρόσφορο τρόπο, όσο και μακροπρόθεσμα για τον έγκαιρο και αποτελεσματικό σχεδιασμό του συστήματος μεταφοράς ώστε να αποφευχθούν παρόμοια προβλήματα στο μέλλον. Σε ορισμένες περιπτώσεις και μέχρι να επιλυθεί συνολικά το πρόβλημα, κάποιες από τις οικογένειες των μαθητών θα μπορούσαν να ανακουφιστούν από την οικονομική επιβάρυνση με την πρόβλεψη δωρεάν μετακίνησης των παιδιών στα ήδη υπάρχοντα δρομολόγια των αστικών συγκοινωνιών και των ΚΤΕΛ, περιορίζοντας σε ένα βαθμό, τη σχολική διαρροή των μαθητών που ζουν σε απομακρυσμένες περιοχές ή στα όρια της φτώχειας.

Ελπίζοντας ότι τα παραπάνω ζητήματα θα τύχουν επεξεργασίας από τα συναρμόδια υπουργεία, αναμένουμε με ενδιαφέρον τις απόψεις σας και τις προτάσεις σας για τη συνολικότερη αντιμετώπιση του προβλήματος.

Με τιμή

Καλλιόπη Σπανού
Συνήγορος του Πολίτη

Συνημμένα:

Επιστολή ΣτΠ με αριθμ. πρωτ. ***/***/2012